

МЕХАНІЗМ ПІЛЬГОВОЇ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ ЯК ДЖЕРЕЛА СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

ст.викл. Іваненко А.П.

На велику відмінність від провідних розвинутих країн (ПРК – G7, ЄС, ОЕСР), в Україні майже відсутні суттєві ознаки "сталого розвитку-зростання" (високоінноваційного за своєю природою), значною мірою внаслідок тривалого незадовільного розвитку малого та середнього бізнесу, особливо і насамперед – інноваційно-орієнтованого (науково-)виробничого (ІОВ-МСБ). Доводить це порівняльний (на 2005-2007рр.) експрес-аналіз США (а), ЄС (б)), України (в)) відповідно. Чисельність (од./1000 населення) підприємств МСБ: а) 74; б) 35-70, середня – 45; в) 6-8. Частка (%) МСБ у ВВП: а) і б) – 50-60; в) 11-12. ВВП/особу (тис.\$/особу): а) 40-44; б) 30-33; в) 1,9-2,4. Безробіття (%): а) 4-6; б) 8-10; в) до 20-25 (із заробітчанами). Частка (%) "середнього класу": а) і б) – 50-70; в) 10. Частка (%) інноваційної продукції у – сукупному промвипуску, ВВП: а) 78, більше 50; б) 60, менше 50; в) 6-7, 5-7. Частка (%) інтенсивних (інноваційних) факторів у $+\Delta 1\% \text{ВВП}$: а) і б) – 60-90; в) 0,5-1. Рівень (%) техногенних забруднень / од. середньої площі країни (Україна = 100): а) 15; б) 30-35. Сукупний еколого-економічний збиток економіці (%ВВП): а) та б) – 3-4; в) 15-20. Середня тривалість життя (років) та тренд чисельності населення: а) і б) – 75-85, зростання; в) 66-67, скорочення. На велику відмінність від ПРК, в Україні основне гальмо розвитку МСБ, передусім ІОВ-МСБ – брак достатньо-лояльних джерел фінансування: банківські кредити (інвестиційні – особливо) важко доступності; майже відсутня (порівняно до потреб) пільгова фінпідтримка з боку держави (в рамках відповідних держпрограм) та великого бізнесу, в т.ч. – венчурного, який майже весь фінансує малоризикові проекти у будівництві і нерухомості і не є "венчурним" в західному розумінні; система венчурних фондів – мало розвинута, фонди з держучастю – відсутні; діяльність та процедури Української державної інноваційної компанії (УДІК – колишній Держіннофонд) забюрократизовані, її працівники слабо зацікавлені у ефективності УДІК, тому її діяльність малопублічна, дуже обмежена, (не)малоефективна; тощо. Через вказане, закономірно що в Україні (ІОВ-)МСБ тривало залишається лише тільки великим резервом "інноваційного сталого розвитку". Враховуючи зазначене, в Україні з метою кардинальної активізації розвитку –

насамперед, ІОВ-МСБ (базового МСБ) і відповідно – всієї країни в напрямі "сталого" є широко-комплексно-ефективним і тому – доцільним масштабне розгортання діяльності "Механізму пільгової державної фінансово-кредитної підтримки проектів і розвитку ІОВ-МСБ" (далі – Механізм) на базі вже існуючих держструктур – УДІК та держбанків (Укрексімбанк, Ощадбанк), у складі: УДІК (досвід проектних експертиз) та держбанківський синдикат (далі – Синдикат, для синдикування кредитних ризиків) з Укрексімбанком (одним з кращих банків країни) в ролі лід-менеджеру (досвід кредитування). Основне завдання Механізму: лояльніше-сприятливіше за вільноринкове (комбанківське тощо) кредитування за держкошт (див. нижче) заявлених і відібраних (спільно – УДІК та Укрексімбанком) до фінансування інвестиційно-інноваційних проектів у сфері ІОВ-МСБ що відповідають "Пріоритетним напрямам інноваційної діяльності в Україні (ПНІДУ)" (та загальнодержавним, галузевим, регіональним програмам розвитку) які враховують основні інноваційні потреби країни та регіонів і лежать у площині саме "інноваційного сталого розвитку-зростання". Для посилення комерційної зацікавленості Синдикату у ефективнішому і активнішому управлінні-використанні держкоштів доцільно передбачити спрямування значної частки або всіх процентів від наданих і повернутих ним кредитів на капіталізацію самих держбанків Синдикату (на збільшення кредитного потенціалу держави), решта (основні суми) – повертатимуться до першоджерела (держбюджету). Така організація Механізму знівелює вищевказані основні вади УДІК і значно покращить: ефективність використання держкоштів, виділених на підтримку "ПНІДУ"; активність і ефективність розвитку ІОВ-МСБ та розгортання в Україні "інноваційного сталого розвитку-зростання". Основним і цілком достатнім за своєю потужністю і тривалістю джерелом фінансування завдань і діяльності Механізму є: розтермінована на 5-10 років у не один млрд.\$/рік сумарна доплата (до справедливої ринкової вартості) власниками незаконно приватизованих держпідприємств (близько 3 тис., дані ГПУ на 2005р.) до держбюджету, суттєва-значна частка якої (доплати) спрямовуватиметься у фінансування широко суспільнокорисної діяльності Механізму; плюс невелика участь у проектних кредитах коштів держбанків (для посилення відповідальності і ефективності використання виділених держбюджетних коштів). Враховуючи "неплатність" для держбюджету вказаних ("доплатних") коштів, вартість кредитів за їх кошт може встановлюватися на достатньо пільгово-сприятливому (для активного і ефективного розвитку ІОВ-МСБ та його проектів) рівні.